

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KONKURENCËS
KOMISIONI I KONKURENCËS

VENDIM

Nr. 578, Datë 20.12.2018

“Për marrjen e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD”

Komisioni i Konkurrencës me pjesëmarrjen e:

Znj. Juliana LATIFI	Kryetar
Z. Eduard YPI	Zv/Kryetar
Znj. Leida MATJA	Anëtar
Znj. Adriana BERBERI	Anëtar
Z. Helidon BUSHATI	Anëtar

Në mbledhjen e tij të datës 20.12.2018, shqyrtoi çështjen me:

Objekti: Marrja e masave të përkohshme në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD (Bankers).

Baza Ligjore: Neni 8, neni 9, Neni 24, shkronja (d) dhe neni 44 i Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar (Ligji Nr. 9121/2003).

Komisioni i Konkurrencës, pas shqyrtimit të relacionit të Sekretarit të Përgjithshëm mbi ankesën ndaj ndërmarrjes “Bankers Petroleum Albania” SHA,

VËREN SE :

1. Pranë Autoritetit të Konkurrencës ndërmarrja “Tosk Energji” SHA (Tosk) dhe “Al.Global Oil” SHA nëpërmjet Formularit të Ankesës kanë depozituar ankesën ndaj ndërmarrjes Bankers, lidhur me abuzimin me pozitën dominuese në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, duke kërkuar dhe marrjen e masës së përkohshme ndaj ndërmarrjes Bankers.
2. Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 42 të Ligjit Nr. 9121/2003, me vendimin Nr. 575, datë 03.12.2018, ka vendosur hapjen e procedurës së hetimit paraprak ndaj ndërmarrjes Bankers në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto.
3. Ndërmarrja “Al.Global Oil” SHA me shkresën Nr. 607/5 Prot., datë 11.12.2018,

shprehet se heq dorë nga ankesa e depozituar pranë Autoritetit të Konkurrencës, por në bazë të nenit 64, pika 4 të Kodit të Procedurave Administrative, tërheqja e një pale nuk çon në përfundimin e procedurës administrative, në rast se organi publik vlerëson se vazhdimësia e procedurës është në interes publik ose në interesin e ligjshëm të palëve të tjera.

4. Ndërmarrja Tosk shprehet se ndërmarrja Bankers ka abuzuar duke refuzuar furnizimin me naftë bruto ose duke vendosur kushte kufizuese për këtë furnizim (natyrë sasiore dhe financiare), duke sjellë si pasojë humbje të larta financiare për ankuesin, që përfshijnë edhe kosto në lidhje me rindezjen e rafinerisë së Ballshit, për shkak të fikjes së saj prej mos furnizimit të mjaftueshëm me naftë bruto.
5. Meqenëse në ankesat e depozituara nga ndërmarrjet është kërkuar dhe marrja e masave për përkohshme për ndërmarrjen Bankers, Autoriteti i Konkurrencës më datë 11.12.2018 realizoi një seancë dëgjimore me ndërmarrjen Bankers dhe Tosk, të cilat paraqitën pretendimet e tyre përpara Komisionit të Konkurrencës.
6. Përfaqësuesit e ndërmarrjes Bankers, gjatë seancës dëgjimore, pretenduan se sipas Ligjit Nr. 7746, datë 28.07.1993 “Për hidrokarburet (kërkimi dhe prodhimi)”, i ndryshuar (Ligji për hidrokarburet), kontraktori ka të drejtë t’u shesë i lirë blerësve më të përshtatshëm naftën bruto që ka prodhuar dhe në kontratë nuk ka të parashikuar ndonjë prioritet lidhur me blerësit. Bankers prodhon rreth XXX MT naftë bruto në vit dhe një pjesë shkon për eksport, sipas kontratave me blerësit ndërkombëtarë dhe Tosk nuk është e vetmja rafineri në vend. Në materialet e depozituara nuk ka të dhëna lidhur me sasinë e naftës bruto të eksportuar nga Bankers për vitin 2018.
7. Gjithashtu, ndërmarrja Bankers me shkresën Nr. 1384/1 Prot., datë 17.12.2018 ka depozituar argumentet dhe provat e saj lidhur me marrjen e masës së përkohshme nga Autoriteti i Konkurrencës. Sipas ndërmarrjes Bankers ajo gëzon të drejta të plota dhe të pakushtëzuara, konform detyrimeve kontraktore, për të tregtuar me palë të treta naftën bruto që prodhon dhe mbi të cilën gëzon pronësi, ju ka ofruar çmim të njëjtë, blerësve në tregun kombëtar dhe ndërkombëtar.
8. Referuar provave të depozituara, rezulton se ndërmarrja Bankers ka nënshkruar më datë 10.12.2018 kontratën e shitjes së naftës bruto me ndërmarrjen “Al.Global Oil” SHA, për periudhën 1 Janar 2019 – 31 Dhjetor 2019 dhe sasia mujore e naftës bruto që ndërmarrja Bankers do të furnizojë ndërmarrjen “Al.Global Oil” SHA për vitin 2019 është minimumi XXX MT +/- 10% dhe maksimumi XXX MT +/- 10%.
9. Gjithashtu, ndërmarrja Bankers ka nënshkruar më datë 05.10.2018 kontratë për shitjen e naftës bruto midis ndërmarrjeve Bankers dhe Cepsa Trading S.A.U (Cepsa), për periudhën 1 Janar 2019 – 31 Dhjetor 2021 dhe sasia mujore e naftës bruto që ndërmarrja Bankers do të furnizojë ndërmarrjen Cepsa gjatë kohëzgjatjes së kontratës është minimumi XXX MT +/- 10% dhe maksimumi XXX MT +/- 10%.

10. Pas seancës dëgjimore, me shkresën Nr. 607/9 Prot., datë 13.12.2018, ndërmarrja Tosk ka depozituar si provë shtesë kontratën e draftuar nga Bankers për vitin 2019, e cila është dërguar më datë 12.12.2018. Kjo draft kontratë është depozituar si provë edhe nga ndërmarrja Bankers.
11. Sipas draftit të ri të kontratës të propozuar nga Bankers, sasia mujore e naftës bruto që Bankers do të furnizojë Tosk për vitin 2019 është minimumi XXX MT +/- 10% dhe maksimumi XXX MT +/- 10%, kurse sipas kontratës që është aktualisht në fuqi, sasia mujore e naftës bruto ka qenë XXX MT.
12. Ndërmarrja Tosk pretendon nuk është furnizuar me sasinë e nevojshme me naftë bruto dhe shpërndarje/alokim të furnizimit në shkelje të nevojës për furnizim të saj, gjë e cila fut në kolaps funksionimin e rafinerisë së Ballshit, e cila ka nevojë për furnizim ditor prej XXX ton në ditë. Sasia e furnizuar aktualisht nga Bankers, rezulton të jetë totalisht e pamjaftueshme për të mundësuar ndezjen e rafinerisë së Ballshit, kjo e fundit operon vetëm në kushtet e një furnizimi linear dhe periodik gjatë një muaji. Mos furnizimi sipas grafikut të rënë dakord, depozituar nga ndërmarrja Tosk gjatë seancës dëgjimore, në sasinë e nevojshme, me lëndën e parë (si input thelbësor) nga ana e Bankers, e cila është thujse monopol në prodhimin e naftës bruto, sjell në mënyrë të përshkallëzuar, daljen jashtë tregut të ndërmarrjes Tosk.
13. Sipas sasisë totale të prodhuar në Shqipëri të naftës bruto, për vitin 2017 ndërmarrja Bankers zë rreth XXX% të tregut përkatës dhe për tre mujin e parë të vitit 2018 zë XXX% të tregut.
14. Duke marrë parasysh pjesët e tregut përkatës të ndërmarrjeve, bazuar në nenin 8 të Ligjit Nr. 9121/2003, ndërmarrja Bankers ka pozitë dominuese në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto në Republikën e Shqipërisë.
15. Për ndërmarrjet që ushtrojnë aktivitet në tregun e përpunimit të naftës bruto dhe prodhimit të nënprodukteve të naftës, furnizimi me këtë produkt është i domosdoshëm për vazhdimin e aktivitetit të tyre, pasi mungesa e furnizimit sjell ndërprerjen e procesit teknologjik.
16. Referuar ankesës së ndërmarrja Tosk, rezulton se ajo ka marrë me nën qira Rafinerinë e Përpunimit të Naftës në Ballsh dhe ka lidhur me ndërmarrjen Bankers kontratën e shitjes së naftës bruto datë 01.05.2018 për furnizime për periudhën Maj - Dhjetor 2018, për një sasi naftë bruto prej XXX MT/muaj, +/- 10% në muaj.
17. Sipas ndërmarrjes Tosk, ajo është furnizuar me XXX MT naftë bruto, kurse nevojat e saj për furnizim janë XXX MT. Sipas ndërmarrjes Tosk, kjo mënyrë jolineare furnizimi dhe jo në sasinë e duhur ka sjellë fikjen 2 here të rafinerisë në një kohë shumë të shkurtër ku shkak kryesor i fikjes ka qenë mos furnizimi me lëndë të parë, naftë bruto. Referuar parashtrimeve të depozituara pranë Autoritetit të Konkurrencës gjatë seancës dëgjimore të datës 11.12.2018, ndërmarrja Tosk kërkoi furnizimin e

- menjëhershëm me naftë bruto nga Bankers për Tosk me një sasi prej XXX ton në ditë dhe gjithsesi jo më pak se XXX ton në muaj.
18. Mos furnizimi i ndërmarrjeve që ushtrojnë aktivitet në tregun e përpunimit të naftës bruto dhe tregtimit të nënprodukteve të naftës, nga ndërmarrja me pozitë dominuese Bankers në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, me sasinë e nevojshme të naftës, sjell kufizimin e prodhimit të nënprodukteve të naftës nga këto ndërmarrje dhe për rrjedhojë mund të kufizojë konkurrencën në kuptim të nenit 9, pika 2, gërma (b) të Ligjit Nr. 9121/2003.
 19. Lidhur me rafineritë vendase, UPN Fier dhe KPTHN Ballsh, Agjencia Kombëtare e Burimeve Natyrore me shkresën Nr. 4266 Prot., datë 17.05.2017, drejtuar ndërmarrjes Bankers, shprehet se: *“Në mënyrë që këto rafineri të funksionojnë me një kapacitet të plotë, nevojitet një furnizim prej më shumë se XXX MT në muaj. AKBN konstaton se aktualisht Bankers Petroleum ka dedikuar vetëm (XXX %) të prodhimit të saj mujor, ndërsa pjesa më e madhe e prodhimit eksportohet jashtë territorit të Shqipërisë. Eksportimi i pjesës më të madhe të naftës së prodhuar nga kompania Bankers ka vendosur në një situatë të vështirë operacionale e financiare rafineritë vendase, ku si pasojë, UPN Fier nuk është në funksion prej më shumë se XXX, ndërsa KPTHN Ballsh po punon me një kapacitet minimal, duke sjellë për pasojë që shumica e punonjësve të trajtohen me asistencë. Kjo rrezikon të çojë drejt falimentimit rafineritë vendase.....”*.
 20. Në bazë të nenit 3 të Ligjit për hidrokarburet, të gjitha depozitimet e hidrokarbureve që ekzistojnë në gjendjen e tyre natyrore në shtresë, që shtrihen brenda juridiksionit të Shqipërisë, duke përfshirë zonat detare, janë pronë ekskluzive e shtetit shqiptar, i cili përfaqësohet nga Ministria përkatëse dhe të gjitha këto burime do të përdoren për dobinë e popullit shqiptar. Në bazë të marrëveshjes hidrokarbure të ndërmarrjes Bankers, ajo ka të drejtë të marrë, transportojë, disponojë dhe eksportojë lirshëm pjesën e tij të naftës, por nuk ka të drejtën e pronësisë ndaj hidrokarbureve në shtresë në zonën e projektit.
 21. Gjithashtu, referuar nenit 673, të Kodit Civil, përcaktohet se: *“Një ndërmarrje që zë një pozitë dominuese në treg, është e detyruar të kontraktojë me cilindo që kërkon një detyrim, i cili bën pjesë në objektin e veprimtarisë.”*.
 22. Si përfundim, bazuar në nenin 44 të Ligjit Nr. 9121/2003, vlerësojmë se jemi përpara një rasti urgjence, pasi mos furnizimi me sasinë e nevojshme të produktit naftë bruto nga ndërmarrja me pozitë dominuese Bankers për ndërmarrjen Tosk dhe ndërmarrjet e tjera që ushtrojnë aktivitet në tregun e përpunimit të naftës bruto, të cilat nuk mund të vazhdojnë të ushtrojnë aktivitet në mungesë të këtij produkti, sjell ndërprerjen e aktivitetit të tyre dhe nxjerrjen nga tregu i përpunimit të naftës bruto dhe prodhimit të nënprodukteve të naftës. Nxjerrja nga tregu e ndërmarrjeve që ushtrojnë aktivitet në tregun e përpunimit të naftës bruto dhe prodhimit të nënprodukteve të naftës është një dëm i rëndë dhe i pariparueshëm për konkurrencën dhe ka të ngjarë të ketë shkelje të nenit 9 të Ligjit Nr. 9121/2003.

PËR KËTO ARSYE:

Komisioni i Konkurrencës, bazuar në nenin 8, nenin 9, nenin 24, shkronja (d) dhe nenin 44 të Ligjit Nr. 9121, datë 28.07.2003 “Për Mbrojtjen e Konkurrencës”, i ndryshuar,

VENDOSI:

- I. Marrjen e masës së përkohshme ndaj ndërmarrjes Bankers Petroleum Albania LTD në tregun e prodhimit dhe tregtimit të naftës bruto, si vijon:
 - a- Ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD detyrohet që të respektojë të gjitha kontrata e lidhura me ndërmarrjen Tosk dhe të gjitha ndërmarrjet e tjera që ushtrojnë aktivitet në tregun e përpunimit të naftës bruto dhe prodhimit të nënprodukteve të naftës në territorin e Republikës së Shqipërisë;
- II. Masa e përkohshme merret për një periudhë kohore deri në përfundim të procedurës hetimore;
- III. Në rast të moszbatimit të vendimit për masa të përkohshme të cituara në pikën (I) të këtij vendimi, ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD ndëshkohet me gjobë deri në 10 % të xhiros vjetore për shkelje të rëndë të konkurrencës në zbatim të nenit 74, pika 1, gërma b) të Ligjit Nr. 9121/2003;
- IV. Në rast të moszbatimit të masave të përkohshme brenda afateve të përcaktuara në këtë vendim, Komisioni i Konkurrencës vendosë gjoba periodike deri në 5 % të xhiros mesatare ditore, deri sa ndërmarrja Bankers Petroleum Albania LTD të veprojë në përputhje me vendimin për masat e përkohshme, në zbatim të nenit 76, pika 1, gërma b) të Ligjit Nr. 9121/2003;
- V. Ngarkohet Sekretari i Përgjithshëm për zbatimin e këtij vendimi dhe njoftimin e palëve të interesuara.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

KOMISIONI I KONKURRENCËS